

Quim Monzó

Visat núm. 1
(gener 2006)

per Julià Guillamon

Què n'és de bo, Quim Monzó (Barcelona, 1952). Ja des dels anys setanta, els seus contes, les seves novel·les, els articles i reportatges, els seus acudits i les seves bromes gràfiques han marcat la pauta i han aconseguit una enorme repercussió popular. Monzó és un escriptor fonamental, amb una gran capacitat per manejar els llenguatges de la comunicació contemporània.

L'estiu de 1973, Quim Monzó decideix passar l'agost al sud-est asiàtic. En les cròniques que escriu per al diari *tele/Expres*, Monzó plasma l'ambient del carrer i constata que l'ofensiva final sobre Cambodja ja no generarà ni obres d'art, ni poemes, ni balades. La carrera literària de Monzó comença aquí, i es desenvolupa al ritme de les aventures culturals de la Barcelona dels últims anys del franquisme. Entre 1973 i 1977 participa en tota mena d'iniciatives vinculades a la literatura experimental i a la premsa marginal.

Aquest primer Monzó, un brètol irreverent i burleta, és el Monzó essencial. En aquesta època, les seves afinitats artístiques i literàries van de Julio Cortázar a Woody Allen, de Joan Brossa a Robert Crumb i de Samuel Beckett a Frank Zappa. Així com la seva primera novel·la, *L'udol del griso al caire de les clavegueres*, està construïda a partir d'episodis encadenats amb diàlegs directes i frases lapidàries, els seus primers contes, que publica l'any 1977 en el volum *Self Service*, escrit a quatre mans amb el mallorquí Biel Mesquida, es dilaten per improvisació i tempteig.

Uf, va dir ell (1978) representa una estilització dels procediments d'aquesta primera etapa contracultural. Alguns dels contes del llibre, com ara «Història d'un amor», proposen una carnavalització de la realitat i d'altres, com el que dóna títol al llibre, «Uf, va dir ell», es basen en el tedi quotidià (un home i una dona s'avorreixen, mengen pastís de forma abúlica i discuteixen sense motiu). Un gest fora de control («ella va llançar la cullereta sobre la taula i el cop va ser suau, tou, de color taronja») obre una esclatxa en aquest món tan gris.

El segon llibre de relats de Monzó, *Olivetti, Moulinex, Chaffeauteaux et Maury...* (1980), representa un pas més en el camí que l'allunya dels grans ideals i de les causes col·lectives, ara a partir d'un realisme de línia clara. «Redacció» posa al descobert el desajust entre realitat i llenguatge. El conte planteja una preocupació subjacent en tota l'obra de Monzó: el nen que relata càndidament una realitat atroç representa l'escriptor i el seu afany d'entendre el món i de dominar-lo a través de les paraules. Però és la realitat qui domina, les paraules són només un placebo.

Uf, va dir ell i *Olivetti, Moulinex, Chaffeauteaux et Maury...* representen l'anvers i el revers d'una mateixa situació. En el

Quim Monzó

Quim Monzó

Comentaris sobre obres

[Guadalajara \(1996\)](#)

per Steven G. Kellman

[La magnitud de tragèdia \(1989\)](#)

per Matthew Tree

[Olivetti, Moulinex, Chaffeauteaux et Maury \(1980\)](#)

per Julià Guillamon

[Tres Nadals \(2003\)](#)

per Julià Guillamon

Fragments

[Benzina](#)

Español | Français

[El meu germà](#)

Deutsch | Español

[El perquè de tot plegat](#)

Deutsch | Español | Italiano

[La Literatura](#)

Deutsch | Español

[Vida matrimonial](#)

English

Bibliografia

[Llibres de Quim Monzó](#)

[Llibres traduïts de Quim Monzó](#)

[Traduccions de Quim Monzó en antologies i revistes](#)

Enllaços sobre Quim Monzó

[Consulteu la obra de Quim Monzó com a traductor/a.](#)

primer llibre, Monzó descriu un món encasellat que troba una via d'escapament en el somni, en la imaginació o en l'amor, que transporten els personatges a espais fantàstics. En el segon, descriu una realitat alienada, sotmesa a un mecanisme groller contra el qual no hi ha res a fer.

A mitjan anys vuitanta, Monzó crea un estil personal i reconegut per la majoria de lectors. Les seves històries capten l'espectacle de la vida urbana a través de personatges corrents, amb un punt excèntric que dissimula la seva exemplaritat. Sense proposar-s'ho, Monzó escriu la crònica del pas de la utopia contracultural a l'individualisme i a l'escepticisme. Però transcendeix les experiències de la seva generació i n'extreu lliçons universals.

Així com el conte desenvolupa un episodi tancat, un «sketch» o una conversa retallada, les novel·les de Monzó, *Benzina* i *La magnitud de la tragèdia* (1989), descriuen un cicle complet. *Guadalajara* (1996) escenifica la decadència, el declivi, el laberint sense sortida que insinua la mort. Els contes més realistes parlen d'un desig fugaç o d'una ocasió perduda. Les faules plantegen situacions angoixoses, immobles laberíntics sense sortida i celebracions familiars macabres.

Amb *El millor dels mons* (2001), el seu millor llibre, aconsegueix sortir d'aquesta situació d'impàs. Monzó mai no s'havia mostrat tan cruel i desesperat com ara. Els seus contes descriuen un món sense pietat. La història del noi dissecat o la del fetus dins la bossa de plàstic d'El Corte Inglés, s'expliquen amb aparent naturalitat per aconseguir un impacte més gran sobre el lector.

Al llarg dels últims trenta anys, Monzó ha tingut una presència constant en la vida cultural de Catalunya. A *Vuitanta-sis contes* ha refinat el seu llenguatge des del barroquisme inicial fins a les maneres de dir essencials i ha marcat un punt decisiu en el català literari que, en les seves obres i traduccions, arriba a registres plenament contemporanis. En certa manera, encara queda molt per descobrir en les novel·les de Monzó. Representen un dels principals intents d'actualitzar el gènere, tot adaptant el seu temps interior al ritme de la vida d'avui dia. Els seus articles periodístics revelen una curiositat universal que anul·la les fronteres entre l'alta i la baixa cultura, entre la literatura de creació i el comentari d'actualitat. La seva obra ha aconseguit tirades inhabituals i s'ha traduït a nombrosos idiomes.

A l'encapçalament d'«Història d'un amor», el primer dels *Vuitanta-sis contes* trobem: «Arribats a aquest punt donaria per bo allò que ha passat fins ara a canvi de veure, un cop més, el cel de color de pipermint i les estrelles que espurnegen al voltant dels teus ulls». Una paràfrasis d'allò que va escriure Dostoievski a propòsit d'*El Capot* de Gógol: tots venim d'aquell cel de pipermint.

Traduït per Montse Samper

